

Баранов Андрій Леонідович

*к.е.н., доцент кафедри страхування,
Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна*

Баранова Олена Володимирівна

*к.е.н., доцент кафедри страхування,
Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна*

СТРАХОВА КОРПОРАЦІЯ ЯК ОСНОВНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ СТРАХОВОГО БІЗНЕСУ

Основні страхові інституції протягом останніх століть еволюціонували в руслі тих змін, які відбувалися в соціально-економічних умовах розвитку суспільства, перетворення корпоративної форми ведення бізнесу на переважаючу в світі, глобалізації світового господарства та ін. Тобто їх розвиток повністю відповідає еволюційному шляху розвитку всіх суспільних інституцій з врахуванням специфіки становлення страхування як окремого виду підприємницької діяльності.

Еволюція організаційних форм ведення страхового бізнесу в світі налічує майже 400 років. За цей період страхові компанії пройшли період становлення від малих акціонерних товариств, що спеціалізувалися на окремих видах страхування, до великих корпорацій, які надають послуги з більшості видів страхування, а також додаткові послуги в галузі управління активами та консалтингу. Зокрема, найкрупніші страхові компанії США являють собою фінансові конгломерати: через дочірні підприємства вони можуть, крім страхування, надавати позики, організовувати чекове обслуговування клієнтів, емітувати розрахункові кредитні картки, вести операції з нерухомістю, з цінними паперами, керувати майном і капіталом за дорученням клієнтів [1, с. 580]. Страховий ринок США на сучасному етапі є найбільшим у світі за переважною більшістю показників. Провідними компаніями страхового ринку США є [1, с. 581]:

□ «Стейт фарм мьючуел отомобил іншуранс компані». Найбільша ТНК зі страхування майна не тільки у США, а й у всьому світі. Засновано компанію у 1922 р. у штаті Іллінойс. Це компанія із взаємного страхування (замість акціонерного – пайовий капітал) транспорту, майна, від нещасних випадків, авіації, перестрахування;

□ «Сігна» – одна з широко диверсифікованих страхових корпорацій. Заснована 1982 р. внаслідок злиття двох старих товариств – «Коннектикут дженерел корпорейшн» і «ІНА корпорейшн». Страхує майно та відповідальність;

□ «Американ Інтернешнл груп» (АІГ) – одна з міжнародних диверсифікованих страхових груп і найбільший у США страховик торговельних та промислових ризиків. Почала операції 1919 р. в Шанхаї. Нині це холдингова компанія, яка контролює 44 дочірні компанії у 130 країнах. Штат працівників – близько 28 тис. осіб.

Об'єктом сучасної теорії управління страховою компанією виступає не просто страхова компанія, а велика корпорація, яка може надавати весь спектр страхових послуг, а також додатково інші фінансові та консультативні послуги, яка може включати велику кількість відокремлених структурних підрозділів або взагалі контролювати окремі дочірні компанії у всьому світі, яка може мати у своєму штаті десятки або сотні тисяч працівників. Не зважаючи на це, змушені констатувати також наявність невеликих страхових компаній, які продовжують надавати обмежений перелік страхових послуг, можуть не мати відокремлених підрозділів, а також утримувати мінімальний штат працівників.

Нагромадження масових, емпіричних даних у сфері функціонування корпоративної форми ведення бізнесу, в тому числі страхових корпорацій, котрі можна було використовувати для статистичних досліджень і «формування відповідного наукового підґрунтя для розвитку страхового підприємництва» [2, с. 20], дало можливість виокремити теорію управління страховою компанією. В основу цієї теорії лягли також напрацювання переважно західних дослідників в галузі управління корпораціями. Вони досить широко трактують поняття «корпорація», в основному звертаючи увагу на її якісні характеристики, а не на кількісні. Корпорації можуть бути як транснаціональними, так і невеликими, які працюють в межах одного регіону. Слід також відзначити, що різниця між різними формами підприємств є дуже вузькою та умовною. На цьому зокрема наголошував американський дослідник Дж. Гелбрейт: «Якщо відволіктися від її [корпорації] здатності мобілізувати капітали й її меншої залежності від тривалості активного життя окремої особи, то за характером виконуваних функцій корпорація начебто нічим не відрізняється від підприємств, що належать одній особі або групі осіб (товариствам). Її мета, як і мета цих підприємств, полягає в тому, щоб вести справу на тих же умовах, що й інші підприємства, і отримувати прибуток для власників» [3, с. 117].

Україна не може ігнорувати ті тенденції, які проявляються в економіках провідних країн світу протягом останніх десятиліть, а саме: суцільної корпоратизації цих економік. Ми не можемо відмовитися від надбань світової науки та запропонувати власний алгоритм дій. Вітчизняний страховий ринок є невід'ємною складовою глобального страхового ринку, а вітчизняні страховики – складовою світових страхових інституцій, хоча й маленькою, тому метою науковців та практиків має стати розвиток наших страхових інститутів та інституцій до світового рівня.

З метою формування єдиного понятійно-категоріального апарату в страховій науці та практиці, а також інтеграції її [науки й практики] у світовий економічний простір, загальноновживаним та сталим має стати використання поняття «страхова корпорація». Воно має замінити ту велику кількість понять, які на сучасному етапі використовуються, але для цього потрібно продовжувати

наукові дослідження щодо подальшого обґрунтування такого кроку. Це потребує внесення відповідних змін до чинного законодавства, а також у зміні концептуальних підходів науковців до розуміння одного з основних суб'єктів страхових відносин, що має відобразитися у змісті вітчизняних наукових монографій, програм наук та навчальної літератури. І наука, і практика, і законодавство повинні оперувати єдиними поняттями, якими оперує весь світ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку: Монографія: У 2 т. – Т.І. / Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручник, Л.Л. Антонюк та ін.; За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка, А.М. Поручника. – К.: КНЕУ, 2006. – 816 с.

2. Гаманкова О.О. Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика: монографія / О.О. Гаманкова. – К.: КНЕУ, 2009. – 283 с.

3. Гэлбрейт Дж. Новое индустриальное общество: Пер. с англ. / Дж. Гэлбрейт. – М.: ООО «Издательство АСТ»; ООО «Транзиткнига»; Спб.: Terra Fantastica, 2004. – 602 с.

УДК 336.7

Береславська Олена Іванівна

*д.е.н., професор, завідувач кафедри
банківської справи та фінансового
моніторингу,*

*Університет ДФС України,
м. Ірпінь, Україна*

Касянчук Дар'я Сергіївна

*студентка групи ФББ-14-7,
Університет ДФС України,
м. Ірпінь, Україна*

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ В УКРАЇНІ

Сучасний розвиток ринкової економіки України характеризується кризовими процесами, від яких потерпає банківська система. Процес кредитування, який посідає головне місце в банківській діяльності, сьогодні потребує вдосконалення. У зв'язку з цим, особливої актуальності набуває проведення аналізу динаміки та ефективності кредитного портфеля банків України і на його основі вдосконалення управління цим портфелем, що спричинить покращення діяльності банківської системи в цілому.

Для аналізу кредитного портфеля банків України варто спочатку визначити сутність даного поняття. Кредитний портфель – це сукупність усіх банківських позик, що структуровані за певними параметрами відповідно до завдань визначеної банком кредитної політики. Обсяг кредитного портфеля оцінюється за балансовою вартістю всіх кредитів банку, у тому числі прострочених, пролонгованих і сумнівних. У структурі балансу банку